

Nr 64.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående överlämnande av visst markområde till Ljungbyheds municipalsamhälle; given Stockholms slott den 7 februari 1936.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ivar Vennerström.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 7 februari 1936.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, SKÖLD.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Vennerström anför:

På förslag av Kungl. Maj:t (proposition 165/1931) medgav 1931 års riksdag (skrivelse nr 186), bland annat, att all kronans mark inom det jämlikt Kungl. Maj:ts brev den 21 november 1930, angående fastställelse av stadsplan för del av Ljungbyhed i Riseberga socken m. m., stadsplanelagda området av Ljungbyhed finge med visst undantag avyttras, den enligt stads-

Bihang till riksdagens protokoll 1936. 1 saml. Nr 64—65.

planen för gata och allmänna platser avsedda marken utan ersättning men på villkor, att kronan fritoges från skyldighet att iordningställa och underhålla densamma, samt den enligt stadsplanen för byggnadskvarter avsedda marken till lägst de priser, som vid genom arméförvaltningens fortifikationsdepartements försorg den 20 oktober 1930 verkställd värdering åsatts de olika tomterna, eller tillhopa 117,565 kronor 25 öre.

Sedan Kungl. Maj:t genom brev den 19 juni 1931 förordnat, att avyttringen av ifrågavarande mark skulle ske genom fortifikationsdepartementets försorg, har departementet uti skrivelse den 11 oktober 1935 gjort framställning angående ändrad disposition av viss del av den kronan tillhöriga mark, som enligt nyssnämnda stadsplan vore avsedd för byggnadskvarter, samt därvid anfört, bland annat, följande.

För verkställande av det fortifikationsdepartementet genom förenämnda brev den 19 juni 1931 givna uppdraget hade departementet tid efter annan hos länsstyrelsen i Kristianstads län påkallat tomtindelning av olika i stadsplanen för Ljungbyhed ingående kvarter. Därvid hade det visat sig, att hinder för tomtindelning av kvarteret XVIII föreläge på grund av att kronan icke vore ägare av all den mark, som vore avsedd att ingå i kvarteret, utan att en del därav utgjorde samfällad mark till vissa hemman i Ljungbyhed. Till följd härav hade någon tomtindelning av nämnda kvarter icke kunnat erhållas och kronans i kvarteret ingående mark icke kunnat försälas. För att i viss mån undanröjda oförmålda hinder för försäljning av kronans ifrågavarande mark hade fortifikationsdepartementet låtit uppgöra sådant förslag till ändring av den för Ljungbyhed gällande stadsplanen, att kvarteret XVIII uppdelades i två kvarter, det ena benämnt XVIII a och bestående av såväl mark, tillhörig kronan, som förenämnda samfällda mark samt det andra benämnt XVIII b och uteslutande bestående av kronans mark. Detta förslag till stadsplaneändring hade sedermera av länsstyrelsen i Kristianstads län fastställts den 15 september 1934. På föranstaltande av departementet hade lantmäteriförrättning därefter påbörjats för sådant ägo-utbyte beträffande marken i kvarteret XVIII a, att en tomtindelning av kvarteret skulle kunna komma till stånd, varjämte fortifikationsdepartementet hos länsstyrelsen hemställt om tomtindelning av kvarteret XVIII b. Lantmäteriförrättningen hade ännu icke avslutats, och ej heller hade frågan om tomtindelning av kvarteret XVIII b slutligen avgjorts.

I skrivelse till fortifikationsdepartementet den 1 juli 1935 hade ordföranden i Ljungbyheds municipalstämma och municipalnämnd hemställt, att försäljningen av tomter i kvarteren XVIII a och XVIII b måtte upphöra och området ifråga i stället utarrenderas till samhället för att genom dess försorg omdanas till park. Vidare hade municipalsamhällets byggnadsnämnd uti skrivelse till fortifikationsdepartementet den 1 oktober 1935 meddelat, att nämnden beslutat föreslå sådan ändring av stadsplanen för vissa delar av samhället, att de förenämnda kvarteren XVIII a och XVIII b skulle slås tillsammans och utläggas till allmän plats i samband med annan dylik plats norr om kvarteret XVIII a. Som ifrågavarande kvarter inginge i den mark, som enligt brevet den 19 juni 1931 skulle av fortifikationsdepartementet försälas, hade departementet ansett sig sakna befogenhet att tillstyrka fastställelse av detta byggnadsnämndens stadsplaneförslag. Departementet ansåge emellertid den föreslagna stadsplaneändringen vara till fördel för samhället och hemställde därför, att Kungl. Maj:t måtte förklara hinder icke möta mot vidtagande i vederbörlig ordning av densamma.

Uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 23 januari 1936 har fortifikationsdepartementet vidare anfört, bland annat, följande.

Med stöd av bestämmelserna i förenämnda brev den 19 juni 1931 hade departementet verkställt försäljning av olika tomter i Ljungbyhed och ytterligare försäljningar förestode. Däremot hade departementet ännu icke avyttrat den mark, som enligt den för samhället fastställda stadsplanen avsetts för gator och allmänna platser. Anledningen härtill hade till en början varit den, att det icke ansetts lämpligt att överlämna marken till Riseberga socken, utan att man ansett sig böra avvakta bildandet av särskilt municipalsamhälle. Sedan Kungl. Maj:t enligt brev den 21 december 1934 förordnat, att visst område invid Ljungbyheds järnvägsstation i Riseberga socken — innefattande bland annat den stadsplanlagda delen av samhället — skulle utgöra ett municipalsamhälle, hade berörda hinder för nu ifrågavarande marks avyttrande bortfallit. Emellertid hade tid efter annan fråga uppkommit om vidtagande av vissa ändringar och jämkningar i den fastställda stadsplanen, varigenom antingen mark, som enligt stadsplanen vore avsedd att utgöra byggnadskvarter, skulle komma att utläggas till allmän plats eller mark, som enligt stadsplanen vore avsedd för allmän plats, skulle komma att utläggas till byggnadskvarter. Härjämte hade det vid olika tomtindelingsförrättningar framkommit, att mark, som enligt stadsplanen skulle utgöra byggnadskvarter, befunnits vara besvärad av vid tidigare lantmäteriförrättningar avsatta samfällda vägar och annan samfälld mark, om vilket förhållande kännedom saknats vid stadsplanens uppgörande. För kvartersmarkens befriande från samfälld mark torde ägoutbyte bliva erforderligt, och syntes det sannolikt, att ägoutbytet komme att i viss mån även beröra den mark, som enligt stadsplanen skulle utläggas till gator och allmänna platser.

På grund av nu angivna omständigheter ansåge fortifikationsdepartementet det varken möjligt eller lämpligt att till municipalsamhället på en gång avyttra all den mark, som enligt stadsplanen skulle utläggas till gator och allmänna platser. Enligt departementets förmenande syntes avyttrandet av nämnda mark böra ske endast i den mån, förhållandena inom samhället vunnit sådan stadga, att framtida ändringar i stadsplanen icke vore att förvänta, varvid viss hänsyn jämväl syntes böra tagas till omfattningen av pågående tomtförsäljningar.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreskriva, att avyttrandet av nu ifrågavarande mark skulle äga rum endast i den mån Kungl. Maj:t på framställning av departementet för varje särskilt fall därom meddelat beslut.

Enligt den utredning rörande kronans markområden vid Ljungbyhed, som lämnats i propositionen 165/1931 angående dispositionen av den s. k. Skräddareheden m. m. vid Ljungbyhed, omfattar den tomtmark inom den stadsplanlagda delen av Ljungbyhed, som i enlighet med 1931 års riksdags beslut må försäljas, en areal av 129,026 kvadratmeter med ett vid värderingsförrättning den 20 oktober 1930 åsatt värde av sammanlagt 117,565 kronor 25 öre. I nämnda tomtmark ingår kvarteret XVIII med en areal av 8,815 kvadratmeter och med ett värde av omkring 12,900 kronor.

Vid revidering av den genom brev den 21 november 1930 fastställda stadsplanen för Ljungbyhed, som under de senare åren ägt rum, har det för Ljungbyheds municipalsamhälle framstått som ett alltmera framträdande önskemål att kunna disponera den mark, som enligt stadsplanen skall ingå uti omförmälda kvarter, såsom allmän plats, vartill den på grund av sitt centrala läge i sam-

*Departements-
chefen.*

hället anses vara synnerligen väl lämpad. Fråga har därför blivit väckt om sådan ändring av stadsplanen, att nämnda kvartersmark utlägges till allmän plats och omdanas till park. Vid besök på platsen har jag funnit de från samhällets sida i förevarande avseende framförda önskemålen väl motiverade, och jag anser mig därför icke böra motsätta mig den ifrågasatta stadsplaneändringen. Ett genomförande av densamma kommer emellertid att innebära, att det markområde, varom här är fråga, utan ersättning överlämnas till samhället, varigenom den i propositionen 165/1931 för kvartersmarken i dess helhet beräknade köpeskillingen kommer att minskas. Frågan om ändrad disposition av området synes därför böra underställas riksdagens prövning.

Såsom fortifikationsdepartementet i sin förenämnda skrivelse den 23 januari 1936 framhållit, har det vid tomtindelningsförrättningar, vilka av departementet påkallats beträffande i stadsplanen för Ljungbyhed upptagna byggnadskvarter, visat sig, att i de områden, som äro avsedda att bilda dessa kvarter, i vissa fall ingå vid tidigare lantmåteriförrättningar avsatta gemensamma vägar och andra samfälligheter, om vilket förhållande kändedom saknats vid stadsplanens upprättande. För att befria kronans kvartersmark från dylika samfälligheter kan det framdeles bliva erforderligt att vidtaga ägoutbyten, varvid jämväl sådan mark, som enligt stadsplanen skall utläggas till gata och allmänna platser, kan komma att beröras. Med hänsyn härtill torde det vara lämpligt att med överlämnande till municipalsamhället av äganderätten till sådan mark, som i enlighet med 1931 års riksdags förenämnda beslut skall av kronan utan ersättning överlätas, får anstå, till dess full klarhet vunnits angående omfattningen av förenämnda samfälligheter ävensom beträffande stadsplaneförhållandenas utveckling inom samhället. Den närmare tidpunkten härför torde det böra ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma.

Under återopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att det kronan tillhöriga markområde om cirka 8,815 kvadratmeter, som enligt den genom brev den 21 november 1930 fastställda stadsplanen för Ljungbyhed avsetts skola ingå i byggnadskvarteret XVIII, må å tid, som Kungl. Maj:t må äga bestämma, utan ersättning överlämnas till Ljungbyheds municipalsamhälle för att efter vederbörlig ändring av den för samhället gällande stadsplanen utläggas till allmän plats.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Alf Ewerlöf.